

Invandrarvargar går förlorade

Av Tivedenvargarna och andra nytillkommande de senaste åren, kan endast tre av 14 vargar med nya östliga gener säkert sägas vara vid liv idag. De dör i skydds jakt, trafiken, illegal jakt eller försvinner.

Emellanåt tar sig en varg in i vårt land över Torne älv från Finland. Hur det kan gå för invandrade vargar, som så väl behövs för att förstärka den inavlade vargstammens genetik, ska här beskrivas med fjorton olika öden i närtid.

Det finns ett politiskt mål formulerat av Riksdagen att vi ska underlätta för vargar att komma österifrån, passera renbetesområdet till Mellansverige, ansluta till den vargstam som finns där och på så vis förbättra dess genetiska situation. Men sedan det målet formulerades har det knappast gått framåt. Alldeles för många vargar med invandragener dödas i bland annat skydds jakt för att de nya generna ska få genomslag i populationen och märkas på inavelskoefficienten.

ENDAST TVÅ SÄKERT ÖVERLEVANDE AV ELVA VARGAR MED INVANDRARBLOD I TIVEDENREVIRET

I Våra Rovdjur nummer 2/2015 berättade vi om hur det gått för vargarna i Tivedenreviret. Reviret bildades sedan ett invandrat vargpar flyttats från Tornedalen till Tiveden i februari 2013. Efter knappt tre månader föddes där en kull valpar. Senare fann man DNA från sammanlagt fem valpar inom reviret.

En av valparna saknas sedan början av augusti 2013, men de flesta klarade sig igenom hela den följande vintern.

Tivedenrevirets vargar			
Id-nr	Kön	Lever/ död/saknas	Plats & datum (senast)
Vuxna			
G31-13	tik	lever	Tiveden 2016, feb
G23-23	hane	saknas	2013, dec
-	hane	ny 2015?	Tiveden 2016
Valpar 2013			
G150-13	tik	död i skydds jakt	Norge 140515
G151-13	hane	saknas	130808
G152-13	hane	död i skydds jakt	Norge 140606
G100-14	hane	död i skydds jakt	Arådalen, Jämtland 140527
G67-15	tik	död i trafiken	Ulricehamn RV 40 150123
Valpar 2014			
G12-15	hane	död i trafiken	Malmö, E 6 150323
G69-15	hane	död i trafiken	Halland 2015, juli
G70-15	hane	lever	Strömsund 2016, feb
G105-15	tik	saknas	Tiveden 150213

Föräldrahannen hann bli pappa till en ny kull våren 2014, men efter parningstiden i mars samma år finns inget spår efter honom.

Tre av valparna klarade sig tills de lämnade reviret våren 2014. Därefter blev de skjutna i skydds jakt under maj-juni 2014 nära norska gränsen och i Norge.

En valp överlevde halvvägs igenom nästa vinter, men blev ihjälkörd av en bil väster om Ulricehamn i januari 2015.

Föräldrahannen ser fortfarande ut att vara förlorad. Men modertiken finns kvar, åtminstone vad man kände till den 14 januari i år.

Minst fyra av de fem valparna som föddes 2013 är således döda. Av fyra kända valpar födda 2014 verkar endast en eller möjligen två finnas i livet. I juli 2015 blev ytterligare en hanvalp från Tiveden-reviret dödad i trafik, denna gång i Halland.

Forskarna har därmed identifierat totalt nio avkomor till Tiveden-paret. Sex av dessa är med säkerhet döda (tre i skydds jakt och tre i trafiken). Av resterande tre vargar observerades en senast i Tiveden i augusti 2013, en annan i Tiveden i februari 2015 och en tredje i Strömsund i januari 2016 – som vi berättar mer om nedan.

Fanns det några tecken på föringring i Tivedenreviret 2015? ”Nej, vi har ingen ytterligare information om avkomor från Tiveden”, svarar Mariana Skoglund på länsstyrelsen i Örebro län. Fram till mitten av januari i år hade det spårats 1-3 vargar i området. En av dessa vargar har med hjälp av DNA-analys konstaterats vara den gamla tiken. I hennes sällskap fanns förmodligen minst ytterligare en individ, som spårarna bedömde som en hane. Dock har inga prover kunnat tas eftersom alla markeringar från hanen var kontaminerade av räv. Det var också svårt att i samband med spårningen avgöra om det rörde sig om en eller två ytterligare vargar utöver tiken.

Sammanfattningsvis kan i dagsläget med säkerhet endast sägas att en valp från två kullar i Tiveden-reviret har överlevt och att modertiken finns kvar.

TIVEDENVALP HAR VANDRAT TILL STRÖMSUND I JÄMTLAND
I januari 2016 dök en okänd varg upp i Lövberga norr om Ström-

sund i Jämtland. Urin som analyserades visade att det var en valp född i Tiveden 2014. Eftersom denne ungvarg bär på endast östliga gener är han lika värdefull genetiskt sett som en individ som själv vandrat hit österifrån. Han är så ung att han borde ha många reproduktiva år framför sig.

Under februari har det förts en intensiv diskussion mellan samebyarna, rensköterna, länsstyrelserna i Jämtlands och Västernorrlands län samt Naturvårdsverket hur man ska förhålla sig till denna unga hanvarg. Man har inte kunnat ta beslut om att märka honom med halsband då detta inte verkar främja vargars överlevnad. Sedan runt 10 februari finns inga tecken på att han är kvar i området.

NY INVANDRARHANNE HAR MED EN TIK ETABLERAT ”TUNTURI-REVIRET” I DALARNA

Under sommaren-hösten 2015 observerades att ett nytt vargpar hade etablerat sig norr om Orsa. Naturbevakare fann urin som skickades för DNA-analys. I mitten av januari kom svar: Hannen är en finsk-rysk immigrant. Tiken löper och hannen går ihop med henne. Man väntar analys svar på varifrån tiken kommer. Reviret verkar sträcka sig ungefär som gamla Furudalsreviret i Dalarna i början av seklet. Namnet ”Tunturi” kommer från ett högt berg mitt i reviret. Vargparet spåras och bevakas sju dagar i veckan.

FINSK-RYSK INVANDRARE I HÄRJEDALEN GICK ÖVER TILL NORGE, DÄR DEN DÖDADES

I november förra året rörde sig en invandrad hane av finsk-rysk härkomst i västra Härjedalen. Länsstyrelsen i Jämtlands län skulle tillsammans med samebyarna, Naturvårdsverket och grannlänerna diskutera lämpliga åtgärder för att vargen inte skulle dödas i skydds jakt. I mitten av december meddelades att vargen kommit in i Norge och blivit tjuvskjuten i trakten av Trysil.

INVANDRARHANNE BLEV TRAFIKDÖDAD

Morgonen den 22 december 2015 blev en varg hane ihjälkörd av bil i norra Hälsingland. DNA-analys visade att det var en immigrant österifrån.

Även barnbarn till invandrare, så kallade F2-or, bär förstås på en andel östliga gener. I årets licens jakt blev en F2-a utsedd att skjutas tillsammans med hela sin familj. Mer om detta öde finns att läsa på sidan 9 i denna tidning.

TRYGGVE HEDTJÄRN